

Příloha k protokolu o SZZ č.

Vysoká škola: JU v Č. Budějovicích
Pedagogická fakulta

Katedra: geografie

Datum odevzdání posudku:

Diplomant: Anežka Svitáková

Aprobace: Učitelství pro 1. stupeň ZŠ:
Speciální pedagogika – certifikátový
program

Oponent diplomové práce: Mgr.
Stanislav Kraft

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Metodika výuky přírodovědy regionu na příkladu Klatovska (téma)

Diplomová práce Anežky Svitákové představuje cenný přínos problematice výuky přírodovědy a vlastivědy místního regionu na 1. stupni ZŠ. Její význam spočívá zejména v inovativní přístupu ke zjišťování povědomí o místním regionu u žáků 4. a 5. tříd pomocí dotazníkového šetření a metod mentálního mapování. Práce má navíc průřezový charakter – zabývá se přírodovědnými i vlastivědnými tématy pro výuku na 1. stupni ZŠ, což považuji, vzhledem k současné kurikulární reformě v českém školství, za další významné pozitivum celé práce. Práce je psána na slušné odborné úrovni, v textu se objevují občasné překlepy.

Po úvodní kapitole následuje kapitola „Metodika zpracování“, ve které autorka popisuje postup zpracování celé práce. Zde se např. dozvíme, že pro technické zpracování textu byl využit textový editor MS Word, pro zpracování tabulek MS Excel a k prohlížení webových stránek Mozilla Firefox a Opera...

V dalších kapitolách lze ocenit zejména rozsáhlou rešerši literatury, ve které je však zřetelná orientace autorky především na fyzickogeografické složky v území (s. 12), což je ale vzhledem k názvu práce logické. Za nešťastný považuji název kapitoly č. 4 „Charakteristika regionu Klatovska“, jež je rozsáhlou syntézou geografických charakteristik řešeného území. V této kapitole (s. 15) navíc není zcela jasné. V takto podané geografické charakteristice mi dále nepřijde zcela vhodné zabývat se podrobněji vymezením jednotlivých ORP na území bývalého okresu Klatovy, včetně vyjmenovávání všech obcí, které do nich spadají. Fyzickogeografická charakteristika území je zpracována pečlivě. Ač nejsem v dané oblasti odborník, přijde mi poněkud odvážné tvrzení, že Klatovsko je pod vlivem oceánského podnebí (s. 22). U socioekonomické charakteristiky bych uvítal novější údaje, řada z nich se vztahuje k roku 2001, což však není zásadní chybou. Rád bych ještě diplomantku upozornil, že do hospodářství dané oblasti se dá shrnout i průmysl, doprava, služby apod. a nikoliv pouze zemědělství.

Jádro práce pak tvoří výzkumná a didaktická část. Výzkumnou část považuji za nejzdařilejší. Autorka provedla dotazníkové šetření a mentální mapování na celkem čtyřech školách ve sledovaném regionu. Otázky v dotazníkovém šetření považuji za relevantní a správně položené, stejně jako stanovení zásad pro vypracování mentálních map. Výsledky tohoto výzkumu přináší celou řadu podnětů pro další výzkumy v oblasti znalostí a percepce místního regionu na 1. stupni základních škol. Diplomantku bych pouze upozornil na skutečnost, že při vyhodnocování výsledků a jejich prezentaci v grafech je správné vyjadřovat jednotlivé kategorie relativními hodnotami v procentech. Poněkud nelogické se pak jeví zařazení teoretických kapitol o mentálním mapování do této kapitoly, které by měly být spíše v metodické části. Zároveň autorce doporučuji stanovení hypotéz výzkumu předem a nikoliv v závěrečném hodnocení. Nicméně výše naznačené chyby nesnižují kvalitu a preciznost celé kapitoly. Výsledky navíc považuji za zajímavé a přínosné.

V další kapitole autorka používá metodu didaktické analýzy textu jednotlivých učebnic vlastivědy (nikoliv přírodovědy) se zaměřením na informace o Klatovsku. Autorka pak dochází k závěru, že zmínky o Klatovsku jsou v naprosté většině učebnic nedostačující, což však není žádným velkým

překvapením. Výuka místního regionu leží vždy především na bedrech jednotlivých učitelů – vlastivědné učebnice by se této problematice samozřejmě ani věnovat nemohly.

Ve vlastní didaktické části jsou navrženy učební texty pro výuku místního regionu podle jednotlivých ORP na území bývalého okresu Klatovy. Ač se jedná opět o stěžejní část, je především zpracování jednotlivých učebních textů na poněkud nižší úrovni, než bych očekával. Navrhuji proto ještě výraznější strukturaci textu a doplnění tiráže učebních textů o motivační a fixační prvky. Pracovní listy jsou na obdobné úrovni, z hlediska didaktických zásad jim lze vytknout přílišnou podobnost jednotlivých úkolů. Doporučoval bych proto více pestrosti v jednotlivých činnostech u pracovních listů. Za výborné potom považuji projekty na téma „Leták cestovní kanceláře“ a „Cestovní kancelář“, které lze považovat za částečně alternativní metody pro výuku místního regionu na 1. stupni ZŠ.

Největším nedostatkem je bohužel skutečnost, že až na malé výjimky je náplní učebních textů a pracovních listů ryze vlastivědné učivo, což bohužel nekoresponduje s názvem práce a jejím zadáním. Celkově hodnotím práci pozitivně a znovu opakuji, že přináší celou řadu poznatků o výuce místního regionu na 1. stupni ZŠ.

K diskusi navrhuji tyto otázky:

1. Myslíte si, že je vhodné zjišťovat elementární znalosti o místním regionu u žáků 4. tříd, kteří se s regionální vlastivědou teprve seznamují?
2. Mentální mapování prokázalo výraznou orientaci žáků na místní/regionální symboly. Myslíte si, že bude existovat výraznější diferenciaci ve výsledcích mentálních map u žáků z městských základních škol a venkovských?

Návrh na klasifikaci diplomové práce: Práce splňuje nároky kladené na diplomové práce, proto ji doporučuji k obhajobě s hodnocením velmi dobře.

.....
Podpis oponenta diplomové práce

V Č. Budějovicích dne

Stupeň klasifikace	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
--------------------	---------	-------------	-------	-----------